

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: P. P.
X
zastoupen Mgr. Lenkou Mitáčkovou, advokátkou
Štefánikova 2529, 760 01 Zlín

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se *zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se *nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaná snížila žalobci invalidní důchod pro invaliditu II. stupně na invaliditu I. stupně. Žalobce je ovšem toho názoru, že jeho pracovní schopnost poklesla ve vyšší míře. Krajský soud proto musel posoudit, zda tomu tak skutečně je.

II. Rozhodnutí žalované a související skutkové okolnosti věci

2. Žalobce pobíral invalidní důchod pro invaliditu II. stupně. Na konci srpna 2022 požádal o jeho zvýšení na invaliditu III. stupně. Žalovaná ovšem rozhodnutím ze dne

11. 11. 2022, č. j. X, snížila žalobci výši invalidního důchodu na invalidní důchod pro invaliditu I. stupně („prvostupňové rozhodnutí“). Podkladem pro toto rozhodnutí byl posudek posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Zlíně („první posudek o invaliditě“), který dospěl k závěru, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 40 %.

3. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti první posudek o invaliditě označuje *chronické selhání ledvin*. První posudek toto zdravotní postižení podřadil pod kapitolu XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddíl A (postižení močové soustavy), položku 7c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity („vyhláška“). Toto ustanovení hovoří o stavu po kombinované transplantaci ledviny a pankreatu při stabilizaci renálních a pankreatických funkcí a bez výskytu komplikací.
4. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky. Považoval ho za nesprávné a nezákonné. Poukazoval na to, že se jeho stav od minulého posouzení v roce 2021 zhoršil. První posudek byl ve svých závěrech zcela nesprávný. Žalovaná dostatečně neodůvodnila přehodnocení míry poklesu pracovní schopnosti a neposoudila ho komplexně. Žalobce v námitkách podrobně rozebral nejen faktický zdravotní stav, ale také jeho subjektivní posouzení. Připojil i osobní vyjádření, které se týkalo péče o syna a také uplatnění na trhu práce s ohledem na zhoršení zdravotního stavu.
5. V řízení o námitkách proběhlo nové posouzení zdravotního stavu žalobce. Nový posudek o invaliditě posudkového lékaře žalované z pracoviště v Brně ze dne 6. 2. 2023 („druhý posudek“) dospěl ke stejnému závěru jako první posudek, pokud jde o rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu žalobce. První posudek ovšem podle druhého posudku vycházel z chybného posouzení, pokud jde určení rozhodné položky podle přílohy vyhlášky. Položka zvolená prvním posudkem se týká hodnocení kombinované transplantace ledviny a slinivky, čímž ovšem žalobce netrpí. Namísto toho druhý posudek zvolil položku pro ledvinné selhávání (štěpu) jako v roce 2012. Jde o středně těžké postižení ve stadiu III. až IV., kde se pokles pracovní schopnosti stanovuje v rozmezí 40-50 %. Kvůli profesi automechanika ji druhý posudek hodnotil středem pásma taxace na 45 %. Rozsah péče o syna dokládá, že se nejedná o stav se značným snížením výkonnosti při běžném zatížení. Proto je hodnocení poklesu pracovní schopnosti ve výši 45 % odpovídající.
6. Žalovaná na základě druhého posudku o invaliditě zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí svým rozhodnutím ze dne 13. 2. 2023, č. j. X („rozhodnutí žalované“).

III. Žaloba

7. Žalobce namítá, že rozhodnutí žalované o snížení stupně invalidity nebylo správné. Objektivně nezohledňovalo jeho zdravotní stav. Žalobce nesouhlasí, že od posledního posouzení pro účely invalidity jeho zdravotní stav nedoznal posudkově významné změny stavu. Ledvina mu po transplantaci nefunguje, jak má, což plynulo z předchozího posudku o invaliditě z konce ledna 2021. Stále má vysoké hodnoty škodlivých látek v krvi. Trpí únavou a nevolností. Díky lékům, které snižují imunitu, je často nemocný.

8. Žalobce k žalobě přiložil zprávu ošetřující lékařky, podle kterého se cítí hodně unavený, nevykonný. Má bolesti bederní páteře. Trpí občas nechutenstvím a zhubl. Nyní váží 70 kg při svých 174 cm. Musí používat léky od bolesti, občas musí přijít na injekce. Nedokáže ujit delší trasu, během dne musí odpočívat. V prosinci 2021 prodělal Covidovou pneumonii, hospitalizovali ho tehdy. Tato nemoc ho také velmi vyčerpala. Ošetřující lékařka uzavřela, že nemůže soustavně pracovat.
9. Kromě toho žalobce předložil posudek o zdravotním stavu pro okresní správu sociálního zabezpečení a potvrzení MUDr. S. z listopadu 2022, ze kterého vyplývá zhoršení vidění na pravé oko, levé oko již artefakické (s umělou nitrooční čočkou – pozn. soudu). Vzhledem k nutnosti dlouhodobého užívání kortikosteroidů lze očekávat i další oční komplikace při dlouhodobém užívání imunosupresiv a chronickém selhání ledvin. Při dalším zhoršení vidění bude třeba operace šedého zákalu. Ve zbytku žalobce odkázal na své námitky proti prvostupňovému rozhodnutí. Navrhl také, aby jeho zdravotní stav pro účely soudního řízení posoudila posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí („posudková komise“).

IV. Vyjádření žalované a zadání třetího posudku

10. Přesvědčení žalobce o tom, že mu náleží invalidita vyššího stupně, je podle žalované pouze jeho subjektivním pocitem. Nemá oporu ve výsledcích provedeného dokazování. S ohledem na námitky žalobce žalovaná také navrhuje důkaz posudkem posudkové komise.
11. Soud na tento návrh obou účastníků řízení přistoupil a požádal posudkovou komisi o vypracování nového posudku, který posudková komise připravila dne 4. 7. 2023 („třetí posudek“).

V. Jednání před krajským soudem a provedení třetího posudku k důkazu

12. Dne 30. 8. 2023 se u soudu ve věci konalo jednání. Soud k důkazu provedl třetí posudek. Posudková komise se skládala z předsedkyně MUDr. E. S. a internistky prof. MUDr. H. M. K., CSc. Žalobce se jednání posudkové komise zúčastnil. Přítomná internistka ho vyšetřila. Posudková komise měla k dispozici spis soudu včetně rozhodnutí, žaloby a lékařských podkladů doložených žalobcem k žalobě, spis Okresní správy sociálního zabezpečení ve Zlíně, který obsahoval lékařské nálezy a záznamy o jednáních. Posudková komise také pracovala se zdravotní dokumentací praktické lékařky žalobce.
13. V posudkovém hodnocení posudková komise u žalobce konstatuje, že k datu vydání rozhodnutí žalované byl rozhodující příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu chronické selhávání ledvin, kvůli kterému žalobce v roce 2018 podstoupil transplantaci ledviny do levé jámy kyčelní.
14. Třetí posudek dále popisuje Covidovou pneumonii (zápal plic), kvůli které žalobce v prosinci roku 2021 hospitalizovali. Po celou dobu hospitalizace byl bez zásadních potíží. Podle praktického lékaře se po pneumonii cítí velmi unavený. Stěžuje si na bolesti v zádech, v kolenou, kotnících a patách. Neujde delší vzdálenost. Došlo u něj také ke zhoršení funkcí ledvin. Již 13 let dochází za synem do koma centra ve vigilním stavu (hluboká porucha vědomí, při němž pacient působí dojmem, že se probral). Pomáhá ho tam ošetřovat.
15. Posudkové hodnocení dále popisuje, že podle očního vyšetření z listopadu 2022 má žalobce zhoršené vidění na pravé oko. V levém již má umělou čočku. Zrakové funkce jsou v pásmu

lehké až střední slabozrakosti. V anamnéze žalobce jsou dále bolesti v přechodu bederní a křížové páteře. Postižení zrakových funkcí a páteře však nesnižuje výkonnost organismu. U žalobce se jedná o chronické selhání ledvin, nejvýše středně těžké funkční postižení. Nemá funkčně závažné komplikace. Třetí posudek zmiňuje značné snížení výkonnosti při obvyklém zatížení. Nálezy přiložené k námitkovému řízení a žalobě jsou ve shodě a podle třetího posudku potvrzují výše uvedené zdravotní postižení. Neobsahují nové skutečnosti posudkově významné pro hodnocení stavu do data vydání napadeného rozhodnutí.

16. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise hodnotí v souladu s přílohou k vyhlášce podle kapitoly XIV. (postižení močové a pohlavní soustavy), oddílu A (postižení močové soustavy), položky 6b. Toto ustanovení hovoří o středně těžkém funkčním postižení v podobě stádia III. až IV., funkčně závažných chronických komplikací, značném snížení výkonnosti při obvyklém zatížení a omezení některých denních aktivit. Rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti se u této položky stanovuje od 40 % do 50 %. Třetí posudek stanovil míru poklesu ve výši 45 %.
17. Podle posudkové komise by se samotné postižení ledvinových funkcí hodnotilo na dolní hranici daného pásma. Polovinu pásma posudková komise zvolila s ohledem na ostatní onemocnění a předchozí vykonávané výdělečné činnosti. Posudková komise pak souhlasila s druhým posudek, že zdravotní stav žalobce nelze hodnotit, jako to udělal první posudek, který zvolil položku pro hodnocení stavu po kombinované transplantaci ledviny a slinivky břišní. O toto postižení se nejedná. Podle položky 7b se stav po transplantaci ledviny při dobré stabilizaci renálních funkcí a bez výskytu komplikací hodnotí ve výši 10-20 %. Žalobce byl po transplantaci ledviny plně invalidním. V roce 2021 mu invaliditu snížili na II. stupeň. Po další stabilizaci zdravotního postižení se nyní snižuje na I. stupeň. Posouzení z roku 2021 lze podle posudkové komise akceptovat pouze na přechodnou dobu, na dobu adaptace na jiný denní režim. Onemocnění bylo bez funkčně závažných chronických komplikací.
18. Třetí posudek pak dodává, že žalobce v námitkách nebo v žalobě nenamítnul, že by se nezjistila některá skutečnosti, týkající se zdravotního stavu nebo jeho funkčních důsledků, která by měla význam pro posudkový závěr. Nezjištění takové skutečnosti ani nedoložil lékařským nálezem, uplatněným v průběhu řízení. Posudková komise prostudovala veškeré dostupné lékařské nálezy. Neobsahují nové skutečnosti posudkově významné pro hodnocení stavu do data vydání napadeného rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému posudková komise konstatuje, že zdravotní stav posoudila objektivně z dostatečně doložené zdravotní dokumentace, ze které nevyplývá progresse zdravotního stavu
19. Posudkový závěr posudkové komise zní, že k datu vydání rozhodnutí žalované byl žalobce invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Šlo o invaliditu I. stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Její vznik posudková komise stanovila ke dni 29. 9. 2022. Žalobce podle posudkové komise dokáže po vzniku invalidity I. stupně vykonávat výdělečnou činnost jen v podstatně menším rozsahu a intenzitě a bez zcela mimořádných podmínek. Jedná se u něj o stabilizovaný zdravotní stav, na své zdravotní postižení se adaptoval.
20. Soud při jednání uvedl, že zvažoval pořízení srovnávacího posudku od jiné posudkové komise (v Hradci Králové). Žalobce to však odmítl a chtěl, aby byla věc již skončená v den jednání.
21. Další důkazy soud už tedy neprováděl. Po krátkém přerušení soud vyhlásil tento rozsudek.

VI. Hodnocení věci soudem

22. Žaloba *není důvodná*.
23. Právní úpravu posuzování invalidity a podmínek trvání nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu III. stupně.
24. Při určování poklesu pracovní schopnosti se bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, *zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda, resp. jak se pojištěnec na své zdravotní postižení adaptoval*. V souladu s § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění se za *stabilizovaný zdravotní stav* považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu lze přitom podmínit dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
25. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod – včetně rozhodnutí o snížení výše invalidního důchodu – závisí především na *odborném lékařském posouzení*. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje posudková komise, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku okresní správy sociálního zabezpečení. *Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti*. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 soudního řádu správního). S ohledem na jeho mimořádný význam *bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb*, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat.
26. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Především s těmi, které posuzovaný namítá. Kromě toho musí posudková komise své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Jelikož žalovaná rozhoduje o trvání nároku na invalidní důchod ve dvouinstančním řízení, podléhá zejména její rozhodnutí v námitkovém řízení požadavkům na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci zjišťování skutkového stavu řešit i pořízením tzv. srovnávacího posudku posudkové komise (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22).
27. Soud v předmětné věci vyhodnotil zjištěný skutkový stav na základě třetího posudku. Má všechny formální náležitosti podle § 7 vyhlášky. Posudková komise zasedala v řádném složení za splnění procesních požadavků stanovených právní úpravou. Podle soudu tedy třetí posudek nemá formální vady.

28. Ohledně úplnosti předloženého posudku soud uvádí, že posudková komise vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv. Hodnotila všechna relevantní zdravotní postižení žalobce. Za rozhodující zdravotní postižení označila chronické selhávání ledvin (viz bod 12 výše).
29. V určení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce se tedy třetí posudek shoduje se závěry prvního i druhého posudku o invaliditě (body 3 a 5 výše). Své závěry posudková komise přehledně odůvodňuje. Žalobce navíc vyšetřila. Třetí posudek o invaliditě díky tomu plní kritérium přesvědčivosti. Za tohoto stavu věci soud nemá o stávajícím posouzení zdravotního stavu žalobce pochybnosti. Proto vycházel ze třetího posudku o invaliditě jako ze stěžejního důkazu v otázce její invalidity.
30. *Z provedeného dokazování ve správním řízení i v soudním řízení správním (viz body 13-19 výše) vyplynulo, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 45 %, což odpovídá invaliditě I. stupně. Naopak z něj neplyne, že by poklesla alespoň o 50 % (II. stupeň invalidity), nebo dokonce 70 %, což je hranice III. stupně invalidity. Třetí posudek vysvětluje, proč pro stanovení vyššího poklesu pracovní schopnosti tu již nebyly důvody (body 17-18 výše). Skutkové okolnosti této věci nenasvědčují tomu, že by dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce dosahoval vyššího než I. stupně invalidity ve smyslu § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.*
31. Soud rozumí tomu, že žalobce přičítá svým potížím vysoký stupeň závažnosti. Určitě je nechce nijak zlehčovat. Třetí posudek však přináší objektivní posouzení jeho zdravotního stavu, které doprovází pohled posudkového lékařství na věc. Posudková komise žalobce vyšetřila. A jak soud vysvětloval výše, posudek posudkové komise bývá rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje pochyby. Skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat, pak soud v námitkách žalobce neshledal.
32. Soud tedy shrnuje, že žalobní námitky nejsou důvodné. Z provedeného dokazování plyne k datu vydání rozhodnutí žalované invalidita žalobce I. stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Žalobce tedy není invalidní ve vyšším stupni invalidity ve smyslu § 39 odst. 2 písm. b) nebo c) zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná rozhodla po právu.
33. Při případném zhoršení zdravotního stavu lze očekávat, že k nové žádosti žalobce o změnu výše přiznaného invalidního důchodu z důvodu změny rozhodných skutečností [§ 56 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění] dojde též ke změně posudkového hodnocení jejího zdravotního stavu z hlediska dochované pracovní schopnosti.

VII. Závěr a náklady řízení

34. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
35. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady řízení nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto*

rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno, 30. srpna 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce